

Nr 100

Av herr Isacson m. fl., *angående stödet åt hästaveln.*

(Lika lydande med motion nr 137 i Andra kammaren)

I årets statsverksproposition (bil. 11) förelås under anslaget Befrämjande av husdjursaveln m. m. en radikal omläggning av det statliga stödet åt hästaveln. Förslaget grundar sig på ett av 1963 års hästutredning avgivet betänkande (SOU 1965: 44) men avviker i vissa stycken väsentligt från vad utredningen förordat. Innebörden av ifrågavarande ändringsförslag är i huvudsak följande.

Med bortseende från tidigare av Kungl. Maj:t och riksdagen gjorda utfästelser och från riksdagens tvenne år å rad fattade beslut om avelspremier till samtliga grenar inom hästaveln direkt eller indirekt med anlitan- de av totalisatormedel godtar föredragande departementschefen utredningens förslag vad gäller målsättningen för stödet åt hästaveln. Över- nionde huvudtiteln skall således i fortsättningen endast utgå bidrag som erfordras för att upprätthålla en kvalitativt högtstående hästavel inom lan- det. Bl. a. på grund härav anses anslagsposten till stöd åt hästaveln kunna minskas med icke mindre än (1 640 000 — 935 000 =) 705 000 kr., vartill bör läggas under innevarande budgetår ianspråktagna reservationsmedel eller 210 000 kr. Någon budgetteknisk ändring av anslaget föreslås inte, varför man för nästa budgetår utöver anvisade medel kan räkna med vissa från statens lånefond för hästavelns befrämjande emanerande medel.

Den närmare utformningen av stödet åt hästaveln anges av departe- mentschefen med följande ord.

Som allmän princip för stödet bör gälla att bidrag till direkta uppföd- ningskostnader inte bör utgå. Ej heller bör s. k. bevaringspremier, som bl. a. avser att täcka vissa utbildningskostnader för varmblodiga hästar för krigsmaktens behov, i fortsättningen utgå. I likhet med andra upp- födningskostnader bör nämligen kostnaden för utbildning komma till ut- tryck i priset på hästen. Jag förordar alltså att det statliga stödet till hästaveln i huvudsak koncentreras till hästpremiering, hingsthållningsbi- drag och bidrag till vissa andra kvalitetsbefrämjande åtgärder.

Avvikelsen innebär att 1963 års hästutredning i sitt betänkande (s. 177) som ytterligare skäl för en reducering av anslagsbeloppet åberopar "att vissa kostnader för hästaveln som hittills belastat hästavelsanslaget av- ses skola redovisas över andra anslag". Till grund för uttalandet ligger den av utredningen förordade principen att uppfödningkostnader i allmänhet

skall slås ut på hästpriserna och i sista hand bäras av avnämarna. Departementschefen har, som framgått av det föregående, godtagit detta resonemang och minskat anslaget men har inte närmare berört frågan om kompensation härför. Ej heller återfinnes förslag till stöd åt hästaveln i någon annan del av årets statsverksproposition.

I likhet med utredningen anser departementschefen, att lantbruksstyrelsen inte bör åläggas någon skyldighet att tillse att ur totalsförsvarssynpunkt tillräckligt antal hästar finns. Som skäl härför åberopas i propositionen bl. a. att hästarna ur beredskapssynpunkt endast utgör en del av de tillgängliga dragkraftresurserna. Något besked om hur man tänkt lösa denna för aveln och hela vårt hästbestånd synnerligen betydelsefulla organisationsfråga lämnas inte i propositionen.

Sammanfattningsvis kan konstateras, att det är en mycket negativ inställning till hästaveln som kommer till synes i årets statsverksproposition. Genom ändringsförslagen tar departementschefen helt avstånd från den av statsmakterna år 1959 angivna och senast vid föregående års riksdag manifesterade målsättningen för det statliga stödet åt hästaveln. Hänsynen till såväl kvantiteten som kvaliteten hos hästbeståndet har således ansetts motivera sådant stöd. Riksdagen har också uttalat, att landets behov av hästar bör fyllas på grundval av inhemsk avel och att import endast bör förekomma då speciella skäl föreligger.

Enligt hästutredningen utgör det samlade stödet åt hästaveln f. n. kr. 13: 70 per häst och år. Vi finner det helt naturligt, att man med ett så blygsamt belopp inte kunnat hindra, att landets hästbestånd med den ökade mekaniseringen minskat starkt år från år. Det är alltför optimistiskt att tro att man enbart genom att minska statens ekonomiska bidrag skulle kunna begränsa verkningarna av denna utveckling. Den föreslagna omläggningen av hästavelsstödet bör enligt vår uppfattning inte genomföras utan att åtgärder samtidigt vidtas i syfte att öka avnämarnas möjligheter att betala de högre hästpriser som blir en följd av omläggningen.

Om nu lantbruksstyrelsen avlastas ansvaret för tillgodoseende av totalförsvarets behov av levande dragkraft, anser vi det vara oundgängligen nödvändigt att, i enlighet med 1963 års hästutrednings förslag att "vissa kostnader för hästaveln, som hittills belastat hästavelsanslaget, redovisas över andra anslag", något som också flera remissinstanser föreslagit, ett belopp om 600 000 kr. ställes till den ansvariga myndighetens förfogande. Dessa medel erfordras, i första hand i de delar av landet där uttagningsprocenten vid mobilisering är särskilt hög, för att hästavelsorganisationerna skall kunna omhänderta och utbilda såväl kallblodiga som varmbloodiga hästar för totalförsvarets räkning. Härigenom förhindras en alltför kraftig nedslaktning av befintligt hästmateriel. I avvaktan på att frågan om åtgärder till reglering av de tillgängliga dragkraftresurserna erhåller en

tillfredsställande lösning bör således för budgetåret 1966/1967, utöver vad som föreslagits i propositionen, anvisas ett belopp av 600 000 kr. på en särskild anslagspost under anslaget till husdjursavelns befrämjande.

Vi förutsätter, att man från militärt håll är intresserad av att ställa personella och andra resurser till förfogande för ändamålet. Härigenom skulle också den av riksdagen beslutade samordningen mellan försvar och jordbruk för tillgodoseende av totalförsvarets behov av hästar komma att bestå.

Vidare finner vi självklart att, eftersom det i propositionen förutsättes att uppfödarnas ökade omkostnader avspeglas i hästpriserna, hänsyn tagges här till i fråga om inköpspriset vid arméns inköp av remonter och ackordshästar.

Om man i framtiden skall dra en skiljelinje mellan kvalitetsstöd och åtgärder, som syftar till att upprätthålla för landets behov erforderligt hästantal, är det angeläget att noga begrunda var gränsen skall dras. Lantbruksstyrelsen, vars sakkunskap härvidlag ej torde bestridas, har till det kvalitativa stödet velat hänföra förärvningspremier att utgå inom samtliga avelsgrenar och bidrag till till s. k. gemensamhetsbeten. Det är även enligt vår mening inkonsekvent att för framtiden slopa dessa bidrag, vilka är av klart kvalitetsfrämjande betydelse. Vi föreslår därför att kvalitetsstödet ökas med 150 000 kr. för utbetalning av förärvningspremier och bidrag till gemensamhetsbeten.

Vi reagerar också starkt emot den begränsning av importskyddet för den inhemska hästaveln som föreslås. Det är tydligen så, att man i likhet med lantbruksstyrelsen och andra sakkunniga remissinstanser måste känna till rätta förhållandena för att kunna fatta vilken risk för kvalitetsförsämring en fri import av hästar skulle medföra. All verklig och beprövad sakkunskap kan omvittna att det är de gamla svenska stostammarna inom såväl varmlödsaveln som kallblödsaveln som varit avgörande för vårt goda hästbestånd. Hur nödvändig lagen om hingstbesiktningstvång än är, är den dock ej tillräcklig för bibehållande av vår nuvarande höga standard på hästmaterialet. Vi kan inte inse att en kvalitetsprövning i fråga om för import avsedda hästar skulle strida mot den pågående liberaliseringen av handelspolitiken.

Skadeverkningarna av den allför brådstörtade omläggningen av hästavelstödet bör i viss mån kunna motverkas med hjälp av de reservationsmedel från statens lånefond för hästavelns befrämjande som efter budgetårsskiftet inflyter under anslaget Befrämjande av husdjursaveln m. m. Av dessa medel bör ett belopp av 85 000 kr. årligen, så länge fondmedlen varar, ställas till lantbruksstyrelsens förfogande för att i samråd med hästavelsorganisationerna användas för avelsfrämjande åtgärder och för

att främja exporten av goda, inom landet uppfödda hästar. Övergången kan på detta sätt göras mindre kännbar för hästuppfödarna.

Förslaget att inrätta en till lantbruksstyrelsen knuten hästavelnämnd synes välbetänkt. Det är dock angeläget att nämndens uppgifter klart preciseras. Det bör ankomma på lantbruksstyrelsen och hästavelnämnden att noggrant följa verkningarna av de nya premieringsbestämmelserna, särskilt med tanke på de olika förhållanden varunder hästaveln bedrivs inom olika landsdelar, och att efter tre års försök avge yttrande om verkningarna av bestämmelserna.

Vi ansluter oss också till förslaget att tillsätta en särskild delegation för genomförande av den planerade omorganisationen av Flyinge hingstdepå och stuteri. Delegationen bör tillse, att vidtagna åtgärder ej får till följd att kraven på kostnadstäckning drives därhän att intresset för fortsatt uppfödning minskar. Mot bakgrunden av det kraftigt minskade stödet åt varmblodsaveln är det således angeläget att språngavgifterna ej höjs med högre belopp förrän klarhet härom vunnits. Vid kostnadsberäkningen bör även hänsyn tas till den vid Flyinge bedrivna fullblodsaveln och de inkomster som tack vare denna avel tillföres statskassan genom totalisatorvadhållningen.

Med stöd av vad vi sålunda anfört hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av 1966 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkten C 13 Befrämjande av husdjursaveln m. m. måtte besluta att

a) godkänna de grunder för stödet åt hästaveln som förordats i det föregående,

b) medge att av tillgängliga reservationsmedel under anlagsposten Stöd åt hästaveln må under budgetåret 1966/67 85 000 kr. tas i anspråk för avelsbefrämjande åtgärder m. m. i enlighet med vad i det föregående anförts,

c) till *Befrämjande av husdjursaveln m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 2 285 000 kr.

Stockholm den 18 januari 1966

Birger Isacson

Johan Ahlsten

Eric Carlsson

Carl Eskilsson

Gustaf Elofsson

Thorsten Larsson

Ebbe Ohlsson

John-Arvid Arvidson